

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета — Политиката на ЕС за борба с тероризма: главни постижения и бъдещи предизвикателства“

COM(2010) 386 окончателен

(2011/C 218/17)

Докладчик: г-н PÎRVULESCU

На 20 юли 2010 г. Комисията реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета — Политиката на ЕС за борба с тероризма: главни постижения и бъдещи предизвикателства“

COM(2010) 386 окончателен.

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 24 март 2011 г.

На 471-вата си пленарна сесия, проведена на 4 и 5 май 2011 г. (заседание от 5 май 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 167 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 1 глас „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 На фона на осезаемите последици от настоящата икономическа криза ЕИСК би желал да обърне внимание на нарастващата опасност от радикализиране, независимо дали се касае за религиозен или идеологически тероризъм. Зачитането на основните права трябва да бъде ключов критерий за оценка на антитерористичната политика както при проектирането ѝ, така и при прилагането ѝ.

1.2 ЕИСК препоръчва да се преразгледа концепцията на направлението „предотвратяване“ и да се добави ново измерение, насочено към развитие на сътрудничество и потушаване на напреженията на много ранен стадий. Този хоризонтален въпрос засяга както антитерористичната политика, така и други политики на ЕС и на държавите-членки, например политиките, свързани с младежта, културата, образованието или участието в политическия и обществения живот.

1.3 ЕИСК препоръчва в официалните документи на Европейския съюз и на специализираните му агенции да се използва изразът „тероризъм, мотивиран от фанатизъм, расизъм и ксенофобия“ вместо „ислямски тероризъм“.

1.4 ЕИСК препоръчва всички институции на ЕС, както и националните правителства, да разработват политиките си на базата на наличните качествени и количествени данни за динамиката на тероризма. Тероризмът има много страни и една единствена политика, прилагана еднообразно към всички ситуации, би била неуместно средство, още повече, че ще бъде скъпа и неефективна за изпълнение. Освен това е редно да се прилага и принципът на пропорционалност, така че както реакцията, така и вложените усилия и разходи да бъдат съразмерни със заплахите от този вид.

1.5 ЕИСК препоръчва освен четирите направления на действие (предотвратяване, защита, преследване и реагиране) и хоризонталните аспекти (спазване на основните права, международно сътрудничество и партньорства с трети страни, финансиране), стратегическите документи относно борбата на ЕС с

тероризма да съдържат също така типология на тероризма в зависимост от неговите подбуди и въздействие (сепаратистки, крайно ляв или анархичен, крайно десен, свързан със специална кауза и накрая тероризъм по религиозни причини). Това стратегическо структуриране ще помогне на националните правителства, на европейските институции и на другите заинтересовани лица да пригледат подхода си и инструментите, които използват, към специфичните предизвикателства на различните видове тероризъм.

1.6 ЕИСК препоръчва в рамките на специалната стратегия на ЕС за борба срещу радикализирането и вербуването и на съответния план за действие да бъдат предвидени и конкретни мерки за намаляване на неравенствата и дискриминацията, както и наред с другото да се надгражда над извършеното от Агенцията на Европейския съюз за основните права.

1.7 ЕИСК препоръчва Европейската комисия и националните правителства да извършат подробна оценка на икономическото въздействие на мерките за сигурност върху дейността на частните оператори. Комитетът държи да отбележи, че разработването на скъпо струващи технологии и утежняването на процедурите може да има отрицателни последици върху дейността на икономическите оператори и на гражданите.

1.8 ЕИСК предупреждава, че комбинирано с нарасналите правомощия на властите, неправомерното или неточното използване на личните данни, които често са от деликатен характер, може да доведе до дискриминиране и заклемяване на конкретни хора и/или групи.

1.9 За да се засили доверието в политиките за борба с тероризма и целесъобразността на въпросите, свързани със спазването на основните права, ЕИСК препоръчва на Европейската комисия да даде ход на искането на Европейския парламент, който в резолюцията си от 2007 г. по повод предполагаемото използване на европейски държави от ЦРУ с цел транспортиране

и незаконно задържане на затворници прикани да бъде извършена оценка на законодателството за борба с тероризма на равнище държави-членки, както и на другите процедури, които биха допринесли за действия от този вид.

1.10 В страните, в които антитерористичната политика би могла да навреди на демокрацията и на зачитането на основните права, ЕИСК препоръчва Европейският съюз да насърчава по-решително модел за борба с тероризма, който се основава на демократични стандарти и процедури.

2. Въведение

2.1 Съобщението на Комисията съдържа основните елементи на политическата оценка на настоящата стратегия на ЕС за борба с тероризма, съгласно искането на Европейския парламент, и представлява важен подготвителен етап в рамките на по-широката стратегия за вътрешна сигурност.

2.2 Равносметката на миналите постижения и погледът към бъдещите предизвикателства са особено важни след влизането в сила на Договора от Лисабон, както и след приемането на нова многогодишна работна програма и план за действие за областта на правосъдието, свободата и сигурността („Стокхолмската програма“). По тази причина е необходимо изготвянето на оценка. В съобщението са разгледани и допълнени свързаните с борбата с тероризма мерки и инициативи, дефинирани в Стокхолмската програма⁽¹⁾ и в плана за действие за прилагането ѝ⁽²⁾, които най-общо очертават бъдещите действия на ЕС.

2.3 Приетата през 2005 г. от ЕС стратегия за борба с тероризма⁽³⁾, която продължава да бъде главната референтна рамка за действията на ЕС в тази област, се състои от четири направления: предотвратяване, защита, преследване и реагиране. Съобщението на Комисията следва същата структура. За всяко от тези четири направления са открити значими постижения и са посочени бъдещи предизвикателства.

2.4 ЕИСК приветства интегрираната оценка на политиката на Европейския съюз за борба с тероризма и счита, че се касае за значителен напредък към изготвяне на балансиран подход както към терористичните заплахи, така и към инструментите за борба с тях.

2.5 ЕИСК призовава в ревизираната антитерористична стратегия, подобно на неотдавна лансираната стратегия за вътрешна сигурност, да бъдат определени целите и инструментите, така че задължителните изисквания за гарантиране на сигурността на хората да не накърняват по никакъв начин основните права и свободи. Тези права и свободи, които са крайъгълният камък на всяка правова държава и на всяко демократично общество, не могат в никакъв случай да бъдат суспендирани или ограничавани.

2.6 Преди време ЕИСК изготви две становища, които засягаха пряко въпроси, свързани с политиката за борба с тероризма. Тези два текста бяха насочени към предотвратяването и по-специално върху борбата срещу радикализма. Във всяко от становищата беше посочена в основни линии позицията на Комитета. Целта на настоящото становище е да се направи преглед и да се преформулират тези позиции, така че да се допринесе за осъв-

ременяване на антитерористичната политика в светлината на новите тенденции, наблюдавани по отношение на това явление.

3. Общи бележки

3.1 Икономическата криза засегна в основата им не само европейските икономики, но и социалните, политическите и културните отношения в Европа. Тя отслаби солидарността между гражданите, групите и политическите институции. В този контекст недоверието и нетолерантността към малцинствата се разпространиха бързо, подтиквайки последните да заемат отбранителна позиция.

3.2 ЕИСК счита, че антитерористичната политика на Европейския съюз представлява сложна и деликатна област, в която императивите за поддържане на сигурността, технологичното развитие и законодателните инструменти трябва да бъдат разглеждани в контекста на солидна система за защита на основните права.

3.3 Предвид многото лица на тероризма и неговите дълбоки причини, ЕИСК препоръчва политиката на ЕС за борба с тероризма да бъде допълнена с перспектива за интеграция и политическо сътрудничество, която ще позволи терористичните действия да бъдат лишени от основание. В дебата относно предотвратяването на тероризма е целесъобразно да бъдат предприети незабавно усилия за укрепване на някои цели, като социалното включване, борбата срещу бедността, равните възможности на мъжете и жените и подобряване качеството на работните места, по-конкретно в рамките на социалното измерение на стратегията „Европа 2020“.

3.4 В последния доклад на Европол се съдържат различни данни относно динамиката на терористичното явление в Европейския съюз⁽⁴⁾. През 2009 г. беше регистрирано намаление на броя на терористичните атаки, независимо от това дали са се провалили, били са осуетени или са били извършени. Броят им намаля на половина спрямо 2007 г., следвайки крива, показваща ясно намаление.

3.5 Промениха се не само последиците от терористичните атаки, но и структурата им. През 2009 г. най-разпространеният вид терористична атака беше т.нар. сепаратистки вид (257 атаки), последван от атаките на крайната левица или на анархистите (40 атаки), после на крайната десница (4 атаки) и накрая тези, свързани със специална кауза (2 атаки). Следва да се отбележи, че тероризмът по религиозни подбуди, възприеман от широката общественост като най-разпространения и най-опасен вид тероризъм, в действителност е най-рядко срещаният, като през 2009 г. е регистрирана само една атака (в Италия).

3.6 ЕИСК изразява съжаление за загубите на човешки живот и за материалните щети, причинени от терористичните дейности. Низходящата крива на въздействието на тероризма показва при все това, че явлението може да бъде ограничено, ако бъде приета интелигентна и разумна комбинация от политики и мерки. Антитерористичните политики трябва да имат специфичен подход към явлението в зависимост от мястото на действие, подбудите, вида и причините му.

⁽¹⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

⁽²⁾ COM(2010) 171 окончателен, 20.4.2010 г.

⁽³⁾ Документ № 14469/4/05, 30.11.2005 г.

⁽⁴⁾ Докладът на Европол относно състоянието и тенденциите в тероризма в Европа за 2010 г. (TE-SAT) е на разположение на следния адрес: http://www.europol.europa.eu/publications/EU_Terrorism_Situation_and_Trend_Report_TE-SAT/Tesat2010.pdf.

3.7 Предвид значителните различия, които съществуват между възприемането на тероризма от широката общественост и неговите конкретни проявления, ЕИСК приканва правителствата и европейските институции да допринесат за надлежно информиране на гражданите относно причините, размерите и последиците от терористичните действия. Комитетът предупреждава за опасността от неправилна и непълна информация относно тероризма и подчертава, от друга страна, опасността от превръщане на терористичната заплаха в аргумент, оправдаващ социалното изключване, нетолерантността и дискриминацията. Тъй като целта на тероризма е да всява страх, преувеличаването на мащаба на терористичните заплахи може обективно да допринесе за обслужване интересите на евентуалните автори на такива действия. От друга страна, трябва да се противодейства категорично на „пазара на тероризма“, който показва тенденция към развитие и би могъл да предизвика специален интерес сред различните икономически и институционални оператори в областта на борбата с терористичните заплахи.

3.8 Интересна динамика се наблюдава по отношение на преследването и наказанието, налагани за нарушения, свързани с тероризма. По-голямата част от арестите са извършени на базата на принадлежността на заподозрените към терористични организации, а не в резултат на нарушения, пряко свързани с подготовката или провеждането на терористични атаки. Този факт е показателен за това, че националните власти успяват да се противопоставят на организирането или изпълнението на терористични атаки още в подготвителната фаза.

3.9 Развитието и използването на технологиите в тази област и по-специално по отношение на контрола, събирането и съхраняването на данните, трябва да бъдат адаптирани към сериозността на заплахите. Политиката за борба с тероризма не трябва да се изразява в обсебване присъствие в личния живот на граждани. Едно такова вмесителство би могло да допринесе за разпространяване на общо чувство на несигурност, вместо за неговото ограничаване, като генерира загуба на доверие към действията на националните правителства и европейските институции.

3.10 ЕИСК счита, че европейското гражданско общество може да играе важна роля за ограничаване на терористичните заплахи. Въпреки голямото му многообразие от гледна точка на ценности, начини на организация и насърчавани средства за действие, то следва да бъде привлечено към всички измерения на политиката за борба с тероризма и по-конкретно към етапа на предотвратяване. То би могло да играе роля и в изготвянето на модел за комуникация, сътрудничество и солидарност, предшестваш само предотвратяване – фаза, в която лицата вече са въввлечени в действия от терористичен вид⁽⁵⁾. Комитетът смята, че най-ефективният начин да се води борба с тероризма е да се преодолеят причините, а не последствията.

3.11 ЕИСК е на мнение, че европейското гражданско общество има капацитет да служи като мост между гражданите, националните и местните правителства, и общностите или

групите, които е вероятно да предприемат терористични действия. То може да изпълнява специална роля, допълваща държавната намеса, като използва специфични инструменти и програми, например в областта на медиацията или образованието.

4. Специфични бележки

Главни постижения на ЕС и бъдещи предизвикателства

4.1 Предотвратяване

4.1.1 ЕИСК приветства факта, че неотдавна стратегията беше пренасочена към действията по предотвратяване. В рамките на Стокхолмската програма това направление следва да бъде усилено през идните пет години, като това обхваща научните изследвания, свързани със сигурността, но и политическите и обществените аспекти. Комитетът счита също, че е разумно да бъде разгледан като приоритет проблемът с използването на интернет от терористите за общуване, финансиране, подготовка, вербуване и пропаганда. Контролът върху общуването в интернет не трябва при все това да се превръща в инструмент, който посяга върху личния живот на гражданите.

4.1.2 ЕИСК подкрепи инициативата за изготвяне на специална стратегия на ЕС за борба срещу радикализацията и вербуването на терористи⁽⁶⁾, която съдържа три основни цели: да прекъсне дейностите на мрежите и лицата, които въвличат хора в тероризъм, да осигури превес на гласовете на преобладаващото мнение над тези на екстремизма и да насърчава демокрацията, сигурността, правосъдието и равните възможности за всички. ЕИСК очаква с интерес резултатите от междинните оценки за изпълнението на стратегията и заявява готовност да допринесе за осъвременяване на стратегията в светлината на тези заключения. От друга страна, следва да се отбележи, че последният план за действие за борба с тероризма не включва никакви инициативи от раздела „определяне на неравенствата и дискриминациите, когато такива съществуват в ЕС, и насърчаване на интеграцията в дългосрочен план, когато е необходима“⁽⁷⁾.

4.1.3 ЕИСК приветства вниманието, отделено на предотвратяването, но подчертава, че то не дава възможност за съответстващо разглеждане на причините за тероризма. Както Комитетът е имал възможност вече да отбележи, „много от терористичните отклонения могат да се обяснят като краен резултат от процеса на отчуждение, радикализация и вербуване, подхранван от хоризонталните неравенства между групите, съжителстващи на една територия, от явления като изключване и дискриминация (социална, политическа или икономическа)“⁽⁸⁾. Комитетът предлага също да се активизира диалогът с цел да бъдат намерени, като реакция на развитието на тероризма, политически отговори, които трябва да преразгледат политическите, институционалните, социалните и икономическите отношения в държавите-членки и да се стремят към установяване на ефективно успокояване на съществуващите исторически напрежения.

⁽⁶⁾ Стратегия на ЕС за борба срещу радикализацията и набирането на терористи, преразгледана през ноември 2008 г. (CS/2008/15175).

⁽⁷⁾ Съвет на Европейския съюз, Европейски план за действие за борба с тероризма, Брюксел, 17 януари 2011 г.

⁽⁸⁾ ОВ С 211, 19.8.2008 г., стр. 61.

⁽⁵⁾ ОВ С 128, 18.5.2010 г., стр. 80.

4.1.4 ЕИСК приветства създаването от Европейската комисия през 2008 г. на Европейска мрежа на експертите по радикализиране (EMEP), тъй като счита, че един принос на институциите, отчиташ специфичните особености на всяко общество и на всеки вид терористичен акт, може да помогне за осъвременяването на политиките на ЕС и на държавите-членки в тази област.

4.1.5 Като отбелязва, че болшинството от терористичните актове, регистрирани на територията на ЕС, имат историческо основание или са свързани със сепаратистки проблеми, ЕИСК счита, че Комитетът на регионите следва да бъде привлечен по-пълноценно в европейския дебат, тъй като това е органът на ЕС, в който са събрани представителите на местните и регионалните власти и с когото е много важно да се установи диалог.

4.1.6 ЕИСК приветства проекта на Комисията за изготвяне на съобщение относно добрите практики на държавите-членки в борбата срещу радикализирането и вербуването на терористи. Комитетът препоръчва в своето предстоящо съобщение Комисията да вземе предвид заключенията и препоръките от становището на Комитета относно ролята на ЕС в мирния процес в Северна Ирландия⁽⁹⁾. Описаните добри практики ще помогнат на всички заинтересовани лица да разберат по-добре различните видове тероризъм, категоризирани в зависимост от подбудите и последиците им. По този начин ще бъде отбелязан напредък в изработването на специфични политики във всяка държава-членка и за всеки вид терористична заплаха.

4.2 Защита

4.2.1 ЕИСК приветства усилията, полагани от Европейската комисия, държавите-членки, научната общност и частния сектор за защита на живота на гражданите и целостта на инфраструктурите. Тази област на действия, която обхваща дейности като оценка на заплахите в целия ЕС, сигурност на веригата на доставки, защита на инфраструктурата с критично значение, сигурност на транспорта и граничен контрол, както и изследователска работа по въпросите на сигурността, е най-сложната и най-скъпо струваща от всички. Развитието на системите за защита трябва при все това да бъде пропорционално на сериозността на заплахите и да бъде пригодно към различните видове тероризъм.

4.2.2 Сигурността на транспорта на територията на държавите-членки представлява област от ключово значение. Вътрешният пазар се основава на свободното движение на стоки, капитали, услуги и хора. Мобилността на гражданите на държавите-членки, вътре и извън техните граници, е важен елемент от европейската икономика и начин на живот. Тази мобилност улеснява взаимното опознаване, общуването и толерантността. ЕИСК счита, че транспортната сигурност, във всичките ѝ аспекти, изисква постоянно внимание от страна на европейските институции и националните правителства.

4.2.3 ЕИСК отбелязва усилията на научната общност в областта на сигурността, насочени към разработване на

технологии за защита на хората и инфраструктурите. Същата тази общност трябва, обаче, да си дава сметка за възможния ефект на технологиите върху личния живот на хората и да гарантира, че технологиите не могат да се използват неправомерно или във вреда на достойнството и правата на хората.

4.2.4 ЕИСК приветства това, че частният сектор (например секторите за информационни и комуникационни технологии или химическата промишленост) сътрудничи в борбата срещу терористичните заплахи. Освен това Комитетът приветства готовността, която засвидетелстват частните транспортни оператори по отношение на засилените мерки за сигурност, чието прилагане може да доведе до икономически загуби. Във връзка с това ЕИСК настоятелно препоръчва на Европейската комисия и на националните правителства да извършат подробна оценка на икономическото въздействие, което имат мерките за сигурност върху дейността на частните оператори. ЕИСК държи също да отбележи, че разработването на скъпо струващи технологии и утежняването на процедурите може да има отрицателни последици върху дейността на икономическите оператори и на гражданите.

4.2.5 Предвид това, че в Европа голяма част от дейностите, свързани със защитата на пътническия превоз, се извършват в сътрудничество с частни партньори, е необходимо тези оператори да бъдат включени в програмите за обучение и информация, така че процедурите за сигурност да не нарушават неприкосновеността или достойнството на пътниците.

4.3 Преследване

4.3.1 Комитетът е удовлетворен от неотдавнашните постижения в тази област на действие, която включва събирането и анализа на информация, мерките, предназначени да попречат на терористите да се придвижват и да действат, полицейското и съдебното сътрудничество и борбата срещу финансирането на тероризма. В тази сфера на дейност всички заинтересовани лица могат да представят виждането си относно отговорите на терористични заплахи в зависимост от тяхната типология.

4.3.2 Комитетът смята, че успехът на борбата срещу терористичните заплахи зависи и от двустранното сътрудничество на националните власти помежду им и със специализираните европейски агенции. Във връзка с това е важно да се обърне внимание върху деликатната проблематика, свързана със събирането и използването на информация от личен характер. Защитата на правото на личен живот трябва да бъде постоянна цел в рамките на полаганите усилия за борба с тероризма. Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) разкри, че комбинирано с нарасналите правомощия на властите, неправомерното или неточното използване на личните данни, които често са от деликатен характер, може да доведе до дискриминиране и заклемяване на конкретни хора и групи⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Становище на ЕИСК относно „Ролята на ЕС в мирния процес в Северна Ирландия“ от 23.10.2008 г., ОВ С 100, 30.4.2009 г., стр. 100.

⁽¹⁰⁾ Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните във връзка със Съобщението на Европейската комисия относно политиката на ЕС за борба с тероризма – Counter-Terrorism Policy and Data Protection (политика за борба с тероризма и защита на данните), участие на г-н Giovanni Buttarelli в изслушването, организирано от ЕИСК, 9 февруари 2011 г.

4.3.3 Съществен елемент в борбата с тероризма е и ограничаването на достъпа му до финансиране. Комитетът отбелязва, че законодателството на ЕС относно процедурите за водене на списъци на лицата и образуванията, свързани с тероризъм, беше изменено с цел да се осигури съответствието му с основните права. ЕИСК е на мнение, че процедурите за индивидуални санкции и за замразяване на авоарите трябва да бъдат адекватни, ясни и прозрачни. Заподозрените следва да имат възможността да се защитят и да оспорят решенията на властите.

4.3.4 Комитетът е съгласен, че прозрачността, доброто управление и отговорността са от съществено значение за НПО. Доброволните процедури на европейско равнище биха могли да бъдат полезни, но не следва да водят до въвеждането на нови правила, които, генерирайки непреодолими нормативни или финансови препятствия, ще влязат в противоречие със законодателството на държавите-членки и биха могли да обременят капацитета на сектора или ангажимента на гражданите да работят в полза на бенефициерите на техните действия. Комитетът изразява готовност да сътрудничи за намирането на решения с цел установяване на обща стратегия в областта на политиката за борба с тероризма и за насърчаване на правото и желанието на гражданите да се организират в независими сдружения – основна свобода, който трябва да бъде зачитана.

4.4 Реагиране

4.4.1 Комитетът е удовлетворен от неотдавнашните постижения в тази област на действие, която е насочена към гражданския капацитет за реагиране във връзка със справянето с последствията от терористично нападение, системите за ранно предупреждение, управлението на кризи като цяло, както и подпомагането на жертвите на терористични действия. ЕИСК счита, че държавите-членки трябва да укрепят капацитета си за реагиране, като целта е да защитят ефективно живота и безопасността на хората в кризисни ситуации.

4.4.2 Комитетът приветства положените усилия за ограничаване достъпа до химически, биологични или радиологични/ядрени (ХБРЯ) материали, които могат да се използват с терористична цел. Следва приоритетно да се преследва прилагането на план за действие на ЕС за ХБРЯ, който включва 130 специфични действия в сферите на предотвратяването, откриването и реагирането на инциденти, свързани с ХБРЯ, като при все това се отчитат възможните последици от предложените мерки върху съответния икономически сектор. Следва да се проведат широки консултации с представителите на въпросния сектор.

4.4.3 ЕИСК приветства и усилията на Европейската комисия в областта на подпомагането на жертвите на терористични нападения. Комисията отдели приблизително 5 млн. евро за подпомагане на жертвите на терористични действия и също така финансира мрежа от асоциации на жертвите на тероризма. Комитетът смята, че тази подкрепа трябва да продължи и да бъде подобрена.

Хоризонтални въпроси

4.5 Зачитане на основните права

4.5.1 Комитетът приветства факта, че зачитането на основните права е разгледано като хоризонтален приоритет. При все това ангажиментът на Комисията за зачитане на основните права трябва да се съпътства от подобна мобилизация от страна на националните правителства. Освен това защитата на основните

права не трябва да се ограничават с етапа на разработване и изготвяне на инструментите, а трябва да обхваща и прилагането им.

4.5.2 Европейската система за защита на правата на човека е солидна от правна гледна точка и тази реалност следва да намира по-ефективно отражение в съобщенията и действията на Комисията. Важно е националните правителства да покажат по-голяма решителност при използването на специалните инструменти. Ангажиментите, поети на политическо равнище, трябва да намерят отражение в действията. Практиките на толериране или организиране на мъчения на територията на държавите-членки трябва да бъдат наказвани и окончателно премахнати. Следва да се спазва принципът на забрана за връщане. Срещу дискриминационните практики, определени и санкционирани от международното, европейското и националното законодателство, трябва да бъде организирано преследване и водена борба.

4.5.3 Комитетът предлага на Комисията да определи най-бързите механизми за проследяване и вземане на решения в областта на зачитането на основните права във връзка с антитерористичната политика. За тази цел е възможно да се мобилизира по-ефективно потенциалът на европейското гражданско общество, което по определение е загрижено да защити правата и свободите на гражданите.

4.6 Международно сътрудничество и партньорства с трети страни

4.6.1 Тероризмът, в частност този, който почива на религиозни подбуди, има важно международно измерение. Европейският съюз следва да си сътрудничи с трети страни за ограничаване на терористичните заплахи, въпреки че, както вече беше подчертано, той не е вече сред основните цели на този вид опасности.

4.6.2 Европейският съюз трябва да насърчава, в сътрудничество с трети страни, демократичните процедури и стандарти за борба с тероризма. В Европейския съюз съществуват множество системи, които реално гарантират и насърчават правата на човека. В замяна на това, политиката за борба с тероризма рискува, в значителен брой трети страни, да бъде опорочена и да навреди на качеството на демокрацията и на спазването на основните права.

4.7 Финансиране

4.7.1 Комитетът приветства съществуването на програмата „Сигурност и гарантиране на свободите“, която включва специалната програма за предотвратяване, подготвеност и управление на последиците от тероризъм. Тежестта на разходите, свързани с всяко от четирите направления, посочени в стратегията (предотвратяване, защита, преследване и реагиране), трябва да бъде балансирана отново, а политическият ангажимент в полза на предотвратяването на тероризма да бъде съпътстван от съответните бюджетни средства. Също така е важно да се отдели повече внимание на публично-частните отношения в рамките на борбата с терористичните заплахи. Комитетът очаква с интерес резултатите от междинните проверки на посочената програма и се надява, че достъпът до наличните средства ще бъде лесен и че използването им ще позволи постигането на очакваните резултати.

5. Перспективи

5.1 С влизането в сила на Договора от Лисабон е възможно да се задълбочи сътрудничеството между държавите-членки, включително в областта на политиката за борба с тероризма. По силата на същия този договор Европейският съюз разполага с по-големи правомощия в областта на правата на човека. В тази връзка е възможно изготвянето на политика за борба с тероризма, която на всеки етап от своето развитие, включително изпълнението, предвижда прилагането на най-развитите стандарти и процедури в областта на правата на човека. Комитетът смята, че е целесъобразно политиката за борба с тероризма да бъде приведена в съответствие с конкретното развитие на явлението, но акцентът трябва решително да бъде поставен върху предотвратяването, разбирано в широкия смисъл, като отчитане на обществените, политическите и икономическите причини в основата на тероризма.

Брюксел, 5 май 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
